

Een slot op de grot

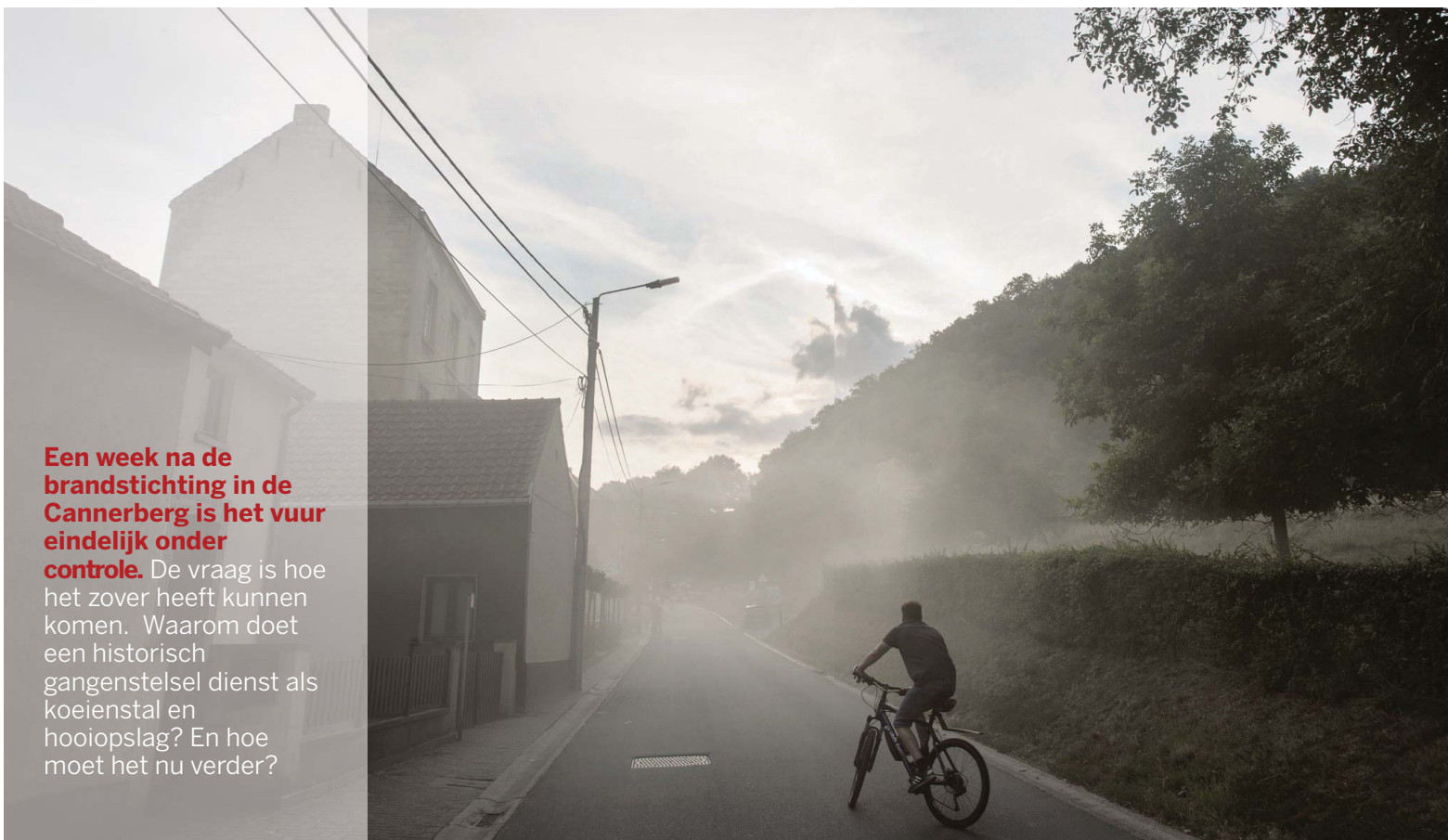
DOOR PASCALE THEWISSEN EN RONALD COLÉE

ACHTERGROND
BRAND
CANNERBERG

Een week na de brandstichting in de Cannerberg is het vuur eindelijk onder controle.

De vraag is hoe het zover heeft kunnen komen. Waarom doet een historisch gangenstelsel dienst als koeienstal en hooiopslag? En hoe moet het nu verder?

Grote foto: met rook gevulde straat bij de Muizenberg in Kanne. Kleine foto links: de brandweer probeert het vuur in de grotten te bedwingen. Kleine foto rechts: Peter Harkema.

FOTOS: JOHANNES TIMMERMANS EN LORRAINE BODEWES

MAASTRICHT

Drugstoeristen die verdovende middelen gescoofd hadden in Maastricht en die rustig wilden consumeren in de grotten van Kanne. Maar gestoord werden door een norse boer die hen sommeerde zich weg te scheren. Waarop ze uit wraak een berg hooibalen in de fik staken. Zo moet het volgens buurtbewoners en ramptoeristen die bij de wegzetting aan de voet van de Muizenberg een prima hangplek hebben gevonden, om geveer gegaan zijn, die bewuste donderdagavond 20 juli. De identiteit van de vermoedelijke daders is bekend. Het zijn twee Belgen die een eind van Riemst vandaan wonen. Wat hadden die hier te zoeken? Drugs lijken de meest logische verklaring. „Die grotten lenen zich voor van alles en nog wat”, zegt schepen (wethouder) Christian Bams van Riemst terwijl hij met boer Mathieu

Vrancken poolshoogte neemt bij de ingang van het grottenstelsel waar tot een week geleden nog de koeien van rundveehouderij de Neercannerhof graasden. Zelf ging hij er vroeger ook naartoe. Met andere jongens en meisjes. Lachend: „Dan deden we de *pitslamp* uit en vroegen om een kus om het licht weer aan te doen.”

Verboden toegang

Maar er spelen zich ook minder onschuldige tafereels af in de donkerste van de mergelgroeves. Aan Nederlandse kant werd al medio jaren negentig besloten de ingangen af te sluiten. Rave-party's, drugsopslag, alcoholstokerijen; er gebeurde van alles wat het daglicht niet kon verdragen. De meeste mergelgrotten aan Belgische kant liggen in de gemeente Eben-Emael en Lanaye. De Ternaaingroeve en de Caestertgroeve waren tot voor kort vrijplaatsen. Enkel een bordje 'Verboden toegang' moest nieuwsgierigen op af-

stand houden. Maar ook daar is verandering op til. Er is een boswachter aangesteld. Wie zich illegaal ophoudt in de grotten, riskeert zware boetes. Wie er iets wil organiseren, kan daar via de officiële kanalen een vergunning voor aanvragen. In Riemst drong vorig jaar het besef door dat er iets moest gebeuren, nadat twee studenten 21 uur lang vermist waren in een gangenstelsel. De meeste ingangen naar de mergelgroeves zijn tegenwoordig afgesloten met zware ijzeren hekken. Het houdt nieuwsgierigen niet tegen, weet Joep Orbons voorzitter van de Van Schaikstichting die elf groeves in het Mergelland beheert. Hij noemt de brand vreselijk maar istegelijkertijd beducht voor een overdreven paniecreactie van de lokale en provinciale overheid waardoor er straks wellicht niets meer mogelijk is in de mergelgangen. Orbons is voor gecontroleerd gebruik. „Laat mensen alsjeblieft genieten van het ondergrondse landschap. Waarom wandelen mensen in het bos? Om-

dat ze dat prettig vinden. Ik kom graag in de grotten. Om te genieten van de stilte en het donker. En ik ben de enige niet.” Bij de Van Schaikstichting en de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeve (SOK) zijn 165 gecertificeerde grotlopers aangesloten. „Vaak mensen die we ooit betrappt hebben in de grot. We hebben hen gevraagd – omdat ze onze fascinatie voor de grotten delen – om zich bij ons aan te sluiten. Dat wilden de meesten wel. Ja, er zijn mensen die echt kwaad in de zin hebben. Maar dat is een absolute minderheid.”

Scharrelvarkens

De niet-toeristische grotten worden volgens hem voor tal van doeleinden gebruikt. Van opslag van tuinmeubilair tot slaapplek voor de scharrelvarkens op landgoed Heerdeberg in Cadier en Keer. De stichting heeft een inventarisatie gemaakt van 600 grottingangen in het Mergelland en stuitte daarbij op een groeve die door een boer was dicht-

gemetseld met betonblokken. „Ik heb hem gevraagd die open te maken. Zodat we konden zien wat zich binnen afspeelde. Het eerste wat me opviel, was een inkerving in de mergelwand, gedateerd twee jaar eerder. Bleek er, diep in het bos verscholen, een schacht te zijn gegraven. Stel je voor dat een kind daarin was gevallen. Dat hadden we nooit op tijd teruggevonden.”

Hermetisch afsluiten zorgt volgens hem voor enkel schijnveiligheid. De mergelgroeves zijn een gatenkaas. Iemand vindt altijd wel weer een nieuwe manier om er binnen te geraken. Beter is een fatsoenlijk beheer. Op die manier behouden de grotten niet alleen hun cultuurhistorische maar ook hun maatschappelijke waarde. „Een schilderij legje ook niet in de kelder, zodat niemand er nog naar kan kijken.” Blijft de vraag of het verstandig is om grote hoeveelheden hooi in een grot op te slaan? „De grot maakt al generaties lang deel uit van de boerderij. Het is nooit misgegaan. Tot

nu. Iemand die brand wil stoken, hou je niet tegen”, verdedigt boer Vrancken zich. Veel toezicht hield hij volgens Orbons echter niet. „Ik loop daar al dertig jaar rond. Heb op de plek van de brand, onder aan de Muizenberg, zelfs mijn trouwfoto's laten maken. Op die hooibalen, met de grotten op de achtergrond. De boer heb ik nooit gezien.”

Reageren?
pascale.thewissen@delimburger.nl
ronald.colee@delimburger.nl

